

Universitätsbibliothek Paderborn

... Pars Difficultatum Propositarum Eximio D. Martino Henrico De Swaen in Universitate Lovaniensi S. T. Doctori

Complectens 1. Justam defensionem adversus Libellum supplicem eximii Domini De Swaen, & eruditissimi Domini Melis. 2. Instaurationem priorum difficultatum cum Libello supplice Alumnorum Collegii Alticollensis ad Exim: suum Præsidem. 3. Æquam & facilem pacis conditionem

Fontaine, Jacques

Coloniæ Agrippinæ, [1692]

§. ultimus. Proponitur æqua, facilis, honesta, & unicè necessaria pacis conditio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39122

§. ultimus.

*Proponitur aqua, facilis, honesta,
& unicè necessaria pacis conditio.*

Non dubito, Eximie Domine, quin in familiari colloquio, & amica visitatione, quæ nuper expetebas, multa mecum de pace, & concordia sapientèr differuiffes. De fine inter nos conveniffet facillimè, an æquè facilè de mediis ad eum necessariis, minùs habeo exploratum. Ut autem perficias, quanto in pacem ferar desiderio, in tuo Martine, tuique commilitonis Petri Melis arbitrio positas esse volo pacis conditiones omnes: decernite pro vestra prudentia quolibet, modò non indecoras, nullam detrectabo, omnes promptissimâ voluntate amplectar. Unius mihi tantùm addendæ potestatem à vobis postulo. Nihil præscribam temerè, nihil inhonestè, sed ex virorum, Doctrinâ pariter, ac pietate Eximiorum, & quidem vestrorum Collegarum Consilio, quod non tantùm Illustrissimi Galliarum Episcopi, sed & summus Christi in terris Vicarius Alexander VII. comprobarunt. Subscribamus sine exceptione, sine restrictione formulæ Alexan-

xandrinæ contra Propositiones V. Hæreticas eo sensu, quo defenduntur in libro, cui titulus Augustinus Cornelii Jansenii Episcopi Iprensis. Quid illâ subscriptione honestius? Si librum illum non legistis, non est turpe homini Christiano, & Catholico, credere quod experientiâ non didicit, captivare intellectum in obsequium fidei, definitionibus Pontificum ab Ecclesia receptis consentire. In vobis, DD. Eximie, & Eruditissime, etiam Commilitones vestros alloquor. Propositiones famosas in Jansenii Augustino reperiri non ignoratis, qui Amplissimi Collegæ vestri Martini Steyaert Theoriam expurgatam, molis exiguæ lucubrationem explorastis. Cui tandem persuadebitis, vos tanto jam tempore Lovanii, velut in Campo Martio, versatos, ubi tot Thesibus, & Libellis Propositiones in Jansenio demonstratæ sunt, nescire, quod E. G. prima inter quinque ipsis terminis quoad omnes apices in Augustino Jansenii reperiatur l. 3. de Gratia Salvatoris cap. 13? Illud non inficiatur celeberrimus concionator vester, scriptor imperterritus, & notorius Jansenista F. Eugenius, & tamen ne unius quidem propositionis hereticæ reum agnoscitis Jansenium; adeòque non est facti quæstio, quæ vos hæctenus remoratur, an Propositiones
quoad

quoad voces easdem , vel æquivalentes , famosi Jansenii volumine contineantur : sed Juris quæstio , an , prout illic conspiciuntur , faciant sensum hæreticum . Atqui Pontifices , etiam Clemens IX. testantur , sensum illum esse Hæreticum , & ut talem à Sede Apostolica condemnatum . Vos neque hæresim hanc damnare vultis , neque ut à Pontifice damnatam agnoscere , quidquid Pontifex contra declaret , quidquid definiat terminis tam disertis , & dilucidis , ut nihil possit exprimi disertius , nihil clarius . An non quilibet verborum suorum , & mentis suæ optimus interpretes ? Certum igitur est Pontificem damnare voluisse , & reipsâ damnasse sensum , quem Propositiones habent in libro , qui Jansenii nomine circumfertur : Unde evidens rursus est , non hic contentionem esse de facti , sed juris quæstione . Ut enim quæstio juris est , an propositio simpliciter sumpta , prout jacet , ab omnibus circumstantiis avulsâ , sit hæretica , ita & quæstio juris est , an cum talibus antecedentibus , cum talibus consequentibus connexa , sensum contineat hæreticum , vel Catholicum . Si quis cum non nullis adeò velit desipere , ut asserat Librum , nescio quem , exhibitum fuisse Pontificibus , & Sacris Inquisitoribus , in quo Propositiones

nes

nes aliis antecedentibus, & consequentibus jungebantur, sic ut alium prorsus sensum facerent, quàm faciant in Libro genuino Jansenii, ut modò extat millenis exemplaribus distractus, ab omnibus explodetur. Quam enim umbram probabilitatis habeat, quod refert F. Eugenius ex testimonio Pastoris in Leefdael, Alexandrum VII. dixisse Eximio Patri Lupo ex ordine S. Augustini Doctore Theologo, se in una eademque Libri Janseniani pagina vidisse quinque famosas propositiones? Quasi verò Janseniani Legati, qui tot mensibus Romæ Eminentissimos Cardinales, & S. Officii Consultores pro Janseniani voluminis defensione fatigarunt, Theologi tam perspicaces, tam seduli, nullis parcentes laboribus, nullis sumptibus, tam palpabilem fallaciam non detexissent. Certè mendacium illud insanissimum procul à Patre suo Lupo amoliuntur ejus olim focii, ac Discipuli. Non potest igitur non esse honesta hæc Alexandrinæ formulæ subscriptio.

Quid autem tantæ vobis difficultatis hîc occurrit, quod à tam gloriosa fidei professione vos absterreat? An difficile adeò est cum Janseniani sensus condemnatione conciliare doctrinam de gratia Thomistarum prædeterminante? Patres Dominicanos consulti-

te,

te, in promptu vobis est Eximius P. Martinus Harnay, facilem vos modum brevè edocuerit, quem nemo convellet, nisi qui scholam Thomisticam everterit: Everfionis verò hujus periculum non subesse, fatis notum est. Neque de difficultate in suis à Jansenii sententiis secernendis queruntur Augustiniani Patres, minùs etiam laborat Amplissimus Sylvæ-Ducenſis Vicarius Apostolicus Martinus Steyaert, & tamen omnes gratiam per se efficacem tuentur acerrimè.

Hinc conditionis illius æquitatem quilibet facilè perspexerit. Quænam enim cogitari potest conditio magis æqua ad sancendam inter Theologos pacem, post diffidia tam gravia, tam diuturna, quàm definitioni Pontificiæ ab Ecclesia receptæ subscriptio, nullum ullius momenti incommodum adferens, utilitatis verò plurimùm, & gloriæ? Sic enim omnis tergiversationis vestræ macula abstergetur, Jansenismi suspicio evanescet, omnium vobis obtrectantium ora deinceps conticebunt, fidei vestræ sinceritas apud omnes commendabitur.

Estne inter Catholicos ullus de Jansenismo non suspectus, qui me scævitiæ arguerit, aut temeritatis, quod cum eis fœdus Scholasticum inire detrectem, qui Apostolicæ Se-

dis

dis definitionibus ab Ecclesia receptis subscribere recusaverint? Æquissima igitur est pacis conditio, quam propono, à nullo Catholico meritò respuenda.

De necessitate ejus quid dicam? Hæc omnibus quæstionum in Belgio controversarum non planè ignaris manifesta est. Quid non hæctenus Ecclesiastici pariter, ac civiles Magistratus, quid non summi Ecclesiæ, & regni Principes ad sedandos dissidentium motus, ad impedienda scandala, ad fociandos Theologorum animos, moliti sunt? Verùm diurnâ nimis experienciâ constat, frustrâ omnia tentari, donec tandem debita Ecclesiæ Capiti reverentia præstetur, & fides definitionibus. In memoriam revocate illud tempus, quo Illustrissimus Alphonsus Humberti in Archi-Episcopatu Prædecessor, tanto apparatu ad concordiam omnia disposuit. Quid omnem ineundæ pacis spem in ipso penè conuentûs limine infregit, nonne Lovaniensium quorundam in retinendo Janseniano sensu pervicacia? eadem Lalanii, Girardi, aliorumque Arnaldistarum obstinatio omnia pacis consilia sustulit, quam Pseudo-Augustinianos inter, & orthodoxos Theologos meditabatur Convenensium Antistes.

Non sufficiebant Ferrerio, non Annato
æqui-

æquivoci quidam termini , vel in speciem
 Thomistici , donec formulæ tandem Ale-
 xandrinæ subscriberetur. Scio equidem ni-
 hil esse in fide tam sanctum , nihil termi-
 nis expressum tam perspicuis , quod Janse-
 niana perfidia nequeat eludere , scio non nullos ,
 E. G. Dominum Jacobum Gilbert , post Jan-
 senismi abjurationem , in eadem rursus do-
 gmata relapsos , fortè quosdam etiam , ut
 ipsi Janseniani indicant , pejerasse , scio in
 ipsa formula Alexandri clarissima , & aper-
 tissima tenebras quasdam , & tegendæ hæresi
 latibula quasivisse fodientes sibi foveas , &
 præcipitia ; quasi verò Deum æquè facile per-
 juriis fallerent , quam Ecclesiam. Verùm
 non omnes adeò projectæ sunt conscientia ,
 ut sententias , quas ore detestati sint , ani-
 mo decernant retinere. Nullum ego perju-
 ri reum agam , nisi manifesto indicio con-
 victum. Quin & quosdam Augustini discipu-
 los , quantumvis de Jansenismo suspectos ,
 teneræ adeò conscientia esse existimo , ut
 quidlibet pati malint , quàm pejerare , vel
 definitioni Pontificia , sensum Jansenianum ,
 quem Catholicum , & sanum arbitrantur , con-
 demnanti subscribere. A diebus aliquot au-
 diveram , rumorem spargi , quod Dominus Gui-
 elmus Barè Collegii Pontificii Alumnus nu-
 per

per Namurcum ad SS. Ordines vel Concr-
 sum profectus , ab Episcopo illo dimissus esset
 propter scrupulum , vel nimiam erga Augu-
 stinum Religionem. Videbatur mihi statim
 admiratione potius quàm fide digna relatio.
 Quare scribo ad Amicum Namurcensem , ut
 me de re gesta edoceat. Respondet 23
 Januarii hujus anni 1692 " nihil veriùs quàm
 „ quod propter scrupulum , vel nimiam er-
 „ ga Augustinum , sed Ipreensem reverentiam
 „ sit dimissus. Itase res habuit : Discipulus il-
 „ le Huygenianus , rogatus statim est ab Il-
 „ lustrissimo , ex quo Collegio adveniret ;
 „ cumque respondisset Pontificio , tu es igi-
 „ tur Jansenista , reponit Illustrissimus ; quod
 „ cum ille omninò negaret oblata est ei for-
 „ mula jurandi in Constitutiones contra quin-
 „ que propositiones cum his duobus articulis
 „ quos prudentissimo consilio Episcopus ad-
 „ di jusserat : *Intentio Illustrissimi Namurcensis*
 „ *conformis intentioni Alexandri VII summi Ponti-*
 „ *ficis est , I. ut non tantùm iures in reverentiam*
 „ *Constitutionum , de quibus agitur in prædicta*
 „ *formula , sed etiam in veritatem earum. 2. Ut non*
 „ *solum damnes 5 propositiones Iansenianas gene-*
 „ *raliter in omni sensu hæretico quem habent , sed*
 „ *specialiter ut excerptas ex Libro cui titulus Au-*
 „ *gustinus Cornelii Iansenii , &c. & in sensu ab*

„eodem Iansenio intento seu in prefato ejus Libro
„expresso.

„Nota non fuisse hos articulos adjectos
„ad explorandam hujus fidem præ ceteris,
„sed omnibus omninò ordinandis fuisse obla-
„tos, etiam his qui ante ipsum advenerunt:
„adeòque falsus est rumor, quod hic spe-
„cialiter jussus sit ita jurare ob suspicionem
„Jansenismi ortam ex cognatione Domini
„Rouvroy.”

„Tale ergo juramentum non tantum non
„admisit, sed, notatu dignum est, negavit
„se id *salvâ conscienciâ* præstare posse.” Videtur
in articulis, si rectè eos alibi descriptos lege-
rim, aliquid Amico excidisse, quod omnem
à juramento restrictionem & effugium Jan-
senianis familiare excludit. Verum etiam pro
ut jam relatam est, nullam patitur elusio-
nem, nisi apud eos, quibus nulla cordi re-
ligio sit, qui Deo æquè ac hominibus impo-
ni posse, stultè arbitrentur. Non adeò te-
merarius, non sacrilegus esse voluit D. Gui-
lielmus, majori laude dignus si judicium
suum Ecclesiæ subjecisset, plus tribuendo
summorum Pontificum sanctissimis Constitu-
tionibus ubique receptis, quàm Magistri a-
licujus de errore non uno suspecti scandalosif-
simæ & perniciosissimæ persuasioni. Non tan-
tum

tum à sacris Ordinibus arceri, sed & gravissima quæ que supplicia subire mallent, quam Jansenio renuntiare, si verum est, quod de se nuper, suisque Lovaniensibus testatus est R. D. Pastor N. Mirabatur, familiariter cum eo colloquens Sacerdos Religiosus, recentiores aliquos Theologos tam diu fovere gravissima dissidia, tot scandala pati in Ecclesia, quæ verbo uno, simplici abjuratione Janseniani sensûs possent abolere. Quid, inquit Pastor; adeone leve tibi videtur Jansenianum sensum condemnare? mallent ego ex summa Brabantia arbore pendere, mallent id Lovanienses nostri omnes. De hoc certum te esse jubeo mi Pater. Viro de se affirmanti facilius credidero, quam de omnibus Lovaniensibus. Neque satis compertum habeo, quos è Lovaniensibus, suos vocet, non omnes esse, certus scio, aliquos fortè divinando assequerem.

Quamdiu, Eximie Domine Martine, cum tuo Eruditissimo Petro Melis, aliisque Sociis hanc erga Jansenii sensum reverentiam non deposueris, frustra ambis *Colloquia* cum orthodoxis Theologis *familiaria*, frustra *amicas* expetis *visitationes*, frustra de adversariorum tuorum duritie quereris, frustra Rectoris Magnifici, Virorum Principum & Consi-

liariorum aures fatigas , frustra iudicum Tri-
 bunalia , quamdiu Pontificis Constitutioni-
 bus formulâ Alexandri VII sine exceptione ,
 sine limitatione subscribere recusaveris , num-
 quam te nobis probè Catholicum probabis ,
 conceptam de te Jansenismi suspicionem num-
 quam erues , nunquam vos inter , & Pontifi-
 ciæ autoritatis vindices conveniet , nunquam
 inter Neo-Augustini , aliasque Scholas pax ,
 & concordia firmabitur . Frustrâ Pallium Tho-
 misticum præ tenditis , frustra omnes alios
 Thomistarum terminos adoptatis , si hunc præ-
 cipui momenti omiseritis *execramur sensum
 Jansenianum , hæreticus est , & ut talis rectè à Sede
 Apostolicâ prescriptus* ; nunquam vos Magister
 Angelicus discipulos , nunquam Thomista-
 rum schola verè Catholica , & religiosissima
 socios agnoscat , aut confœderatos . Age er-
 gò Martine , age loquamur deinceps cum Chri-
 sti in terris Vicario , fidem Catholicam pro-
 fiteri non pudeat , non pudeat hæresim eju-
 rare , ut cum Catholica Ecclesia , & senti-
 re , & credere nos , mundo fiat manifestum ,
 ut tollantur deinceps scandala , rixæ omnes ,
 & lites præcidantur , pax , unitasque tum in-
 ter Missionarios , tum inter scholas omnes
 celebretur . Adeòne vobis lites placent , adeò-
 ne dissensiones gravissimæ . tot ultrò , citro-
 que

que libelli , quorum aliqui vobis videntur
tam acerbi , ut querelas exprimant maxi-
mè flebiles , ut ad intemperiem vos redigant ,
Augustini & charitatis discipulis parum de-
coram , indignam viris gravibus , Collegio-
rum Præsilibus , Missionariorum Directori-
bus , Almæ Universitatis Lovaniensis Mo-
deratoribus quandòque summis. Ne vos ite-
rum videar scriptis meis irritare , aut expo-
brationibus , & vi quodammodo fidei pro-
fessionem velle extorquere iis , quibus cul-
tum debeo , & venerationem , qui impor-
tunè cogi nolunt , aut provocari , sed ro-
gari cupiunt humaniter , humili , & venera-
bundâ oratione obsecrari. Ad preces igitur
me converto , & quantâ possum animi de-
missione supplex vos oro , & obtestor , ut
pro vestro ad convertendas animas zelo , pro
pacis , & concordia studio , pro ædificati-
one Ecclesiæ , pro nominis vestri fama , con-
stitutioni Pontificiæ , definitioni ab Ecclesia
receptæ Alexandrinâ formulâ subscribatis ,
cum Thomistis , cum Augustinianis Patribus ,
cum Fratibus Minoribus , cum Elianis , cum
Societatis Theologis , cum Amplissimis , &
Eximiis viris Steyartio , Marselis , Daemen ,
Du Bois , aliisque Clericis , inter quos & me
esse profiteor , Pontificiarum definitionum

propugnatoribus , cum Illustrissimis Episcopis , cum Eminentissimis Cardinalibus , & supremis Inquisitoribus , cum Christi Vicariis , cum Ecclesiâ universâ , clarè , distinctè , fideliter anathema proclametis quinque propositionibus hæreticis prout in libro cui titulus : *Augustinus Cornelii Jansenii* , exprimuntur.

A U C T A R I U M.

DE creveram humili illâ , & supplici obsecratione finem difficultatibus imponere , verùm , cum jam intelligam inter calumniâ , quas Epistolæ meæ Apologeticæ affricatis , præcipuam censeri de Domino Sluyter in Jansenismi suspicionem vocato , Respondeo me de homine mihi ignoto aliud non retulisse , quàm quod Epistolâ ad me Roterodamo datâ acceperam ; verba Epistolæ descripsi fideliter , nihil addidi. Atque ecce nihil roganti mihi mittitur Roterodamo copia totius facti authentica : quam hic ad fidem meam à calumpnia liberandam subnecto.